

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 412

van **CHRIS JANSSENS**

datum: 4 augustus 2022

aan **BART SOMERS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

Bedienaars erediensten - Knelpunten

In het kader van de door de federale regering opgestarte institutionele dialoog werden door diverse administraties - ook de Vlaamse - technische fiches opgesteld waarin huidige knelpunten in de bevoegdheidsverdeling worden opgelijst. Ook inzake het Vlaamse eredienstenbeleid worden er in de fiches knelpunten vermeld. Zo wordt terecht aangeklaagd dat de regionalisering van de bevoegdheid op de erediensten 'niet compleet' is, wat de concrete uitoefening van die bevoegdheid bemoeilijkt.

De Gewesten zijn weliswaar bevoegd voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen, maar de erkenning van de erediensten an sich én de financiering van de bedienaars blijven federale bevoegdheden. Dit leidt tot praktische problemen omdat de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap verbonden is met de salariëring van de bedienaars. Ook moet bij een bijkomende federale erkenning van een eredienst Vlaanderen zijn regels aanpassen.

Twee zeer concrete kwesties worden daarbij aangehaald:

- a. "Er werd een samenwerkingsakkoord gesloten om de erkenningen van geloofsgemeenschappen (door het gewest) en de creatie van een betrekking op het kader van de bedienaars van de erediensten (door de federale overheid) op elkaar af te stemmen, maar ook los van de concrete problemen met dat samenwerkingsakkoord blijft die opsplitsing van bevoegdheden een knelpunt: de federale overheid kan het Vlaamse erkenningsbeleid afremmen, bijvoorbeeld door budgettaire problemen om die bijkomende bedienaars te financieren. Als de wedden van de bedienaars van de eredienst ook een gewestelijke bevoegdheid zouden worden, kan dat meteen worden meegenomen in het erkenningsdossier zelf."
 - b. Ook wordt de discussie over de woonst(-vergoeding) voor de bedienaars van de eredienst vermeld: "De federale overheid beschouwt dit als een accessorium van de wedde van de bedenaar (en dus als een federale bevoegdheid), terwijl de gewesten dit veeleer zien als een onderdeel van de verplichtingen ten opzichte van de erkende lokale geloofsgemeenschappen (en dus een gewestelijke bevoegdheid)."
1. Waren er in het verleden bij de federale overheid al problemen aangaande budgetten om bijkomende bedienaars van de erediensten te financieren - wat dan een invloed kan hebben op de erkenningen - of zijn die er momenteel desgevallend?
 2. Hoeveel plaatsen van bedienaars van erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen worden momenteel door de federale overheid betaald? Kan de minister een overzicht geven per erkende eredienst?

3. In hoeveel (mogelijke) extra betaalde plaatsen wordt er momenteel voorzien voor de erkenningsaanvragen in het kader van het nieuwe Eredienstendecreet? Kan de minister een overzicht geven per erkende eredienst?
4. Wie staat er op dit moment nu concreet in voor de woonst(vergoedingen) van de bedienaars van de erediensten? Welke regeling is er ter zake getroffen? Wat is de totale kostprijs ervan? Kan de minister voor 2020, 2021 en de eerste helft van 2022 mededelen hoeveel bedienaars aldus een woonstvergoeding ontvangen en wat de totale kostprijs daarvan is? Kan de minister hierbij een overzicht geven per erkende eredienst?
5. Welke initiatieven neemt de minister nog in dit verband?

BART SOMERS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

ANTWOORD

op vraag nr. 412 van 4 augustus 2022

van **CHRIS JANSSENS**

1. De budgetten voor de bezoldiging van bedienaars van de eredienst is een federale bevoegdheid. De FOD Justitie deelde aan mijn administratie, het Agentschap Binnenlands Bestuur, mee dat er in het verleden geen problemen waren aangaande de budgetten om de wedden van bijkomende bedienaars van de eredienst te financieren conform artikel 181, §1 van de Grondwet.
2. Zie overzicht in bijlage dat de FOD Justitie op 29 augustus 2022 aan mijn administratie heeft bezorgd.
3. Zodra een lokale geloofsgemeenschap wordt erkend door het Vlaams Gewest kan het federaal erkend representatief orgaan van de eredienst waartoe de erkende lokale geloofsgemeenschap behoort een verzoek richten aan de FOD Justitie voor de vaststelling van het aantal betaalde plaatsen voor een bedenaar van de eredienst (artikel 3, §2 van de Samenwerkingsovereenkomst van 2 juli 2008 inzake de erediensten). Aangezien er momenteel nog geen nieuwe lokale geloofsgemeenschappen zijn erkend op basis van het nieuwe Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021 zijn er door de FOD Justitie dan ook nog geen nieuwe betaalde plaatsen voor bedienaars van de eredienst voorzien.
Conform artikel 181, §1 van de Grondwet dient de FOD Justitie de door het representatief orgaan voorgedragen bedenaar van de eredienst te bezoldigen ten laste van de federale overheid. Hiervoor zal de federale minister van justitie bij koninklijk besluit per erkende lokale geloofsgemeenschap de nodige betaalde plaatsen vaststellen voor bedienaars van de eredienst. Het aantal betaalde plaatsen voor bedienaars van de eredienst in een erkende lokale geloofsgemeenschap varieert per eredienst volgens de door de FOD Justitie hiervoor vastgelegde administratieve criteria. Voor de niet-katholieke erediensten, wordt het aantal 'gelovigen' van de betrokken lokale geloofsgemeenschap als criterium genomen voor de toekenning van een betaalde plaats van bedenaar van de eredienst, terwijl voor de katholieke eredienst het aantal 'inwoners' binnen de gebiedsomschrijving van een parochie als criterium wordt gehanteerd. Deze criteria zijn niet vastgelegd bij wet maar door de FOD Justitie zelf via de eigen ontwikkelde administratieve praktijk. De bezoldiging van de bedienaars van de eredienst daarentegen verloopt wel volgens wettelijke barema's die per eredienst zijn vastgelegd in hoofdstuk VI van de wet van 2 augustus 1974 betreffende de wedden van de titularissen van sommige openbare ambten en van de bedienaars van de erediensten.
4. De gemeenten of provincies zijn verplicht om de bedenaar van de eredienst die in de gebiedsomschrijving van de lokale geloofsgemeenschap verblijft een gratis woning (de zgn. pastorie) ter beschikking te stellen of een woonstvergoeding toe te kennen. Kiest de eredienstbedenaar ervoor buiten de gebiedsomschrijving van zijn lokale geloofsgemeenschap te wonen, dan verliest hij dat recht. Dat staat zo bepaald in artikel 52/1, §1, derde lid van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten. Dat artikel herneemt de verplichting die daarvoor in het Keizerlijk decreet van 30 december 1809 op de kerkbesturen vervat zat. Indien de erkende lokale geloofsgemeenschap meerdere bedienaars van de eredienst heeft die binnen de gebiedsomschrijving wonen, kan maar hoogstens één bedenaar van

de eredienst aanspraak maken op een woonstvergoeding of een gratis woning vanwege de gemeente of de provincie.

Doordat de toegekende woonstvergoedingen een persoonlijk recht van de betrokken eredienstbedienaar zijn, kunnen ze niet afgelezen worden uit de jaarrekeningen van de besturen van de eredienst, die immers veelal geen betrokken partij zijn. De jaarrekeningen van de gemeenten en de provincies als financierende overheden moeten in principe de uitgekeerde woonstvergoedingen bevatten, maar het is voor het Agentschap Binnenlands Bestuur niet mogelijk om die voldoende precies af te leiden uit de jaarrekeningen o.a. doordat de financierende overheden de uitgekeerde woonstvergoedingen in hun jaarrekeningen niet altijd boeken met de juiste combinaties van de daartoe bestemde codes.

5. In navolging van de tijdens het interministerieel overleg van 14 december 2021 gemaakte afspraken worden momenteel gesprekken gevoerd tussen de federale en regionale kabinetten van de ministers bevoegd voor erediensten voor de actualisatie van het Samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 inzake erediensten zodat het beter aansluit bij o.a. de inmiddels gewijzigde regionale regelgevingen inzake de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en de samenwerking met de federale overheid inzake de veiligheidsadviezen aangaande de erkende en de te erkennen lokale geloofsgemeenschappen.

BIJLAGE

[Overzicht van de door de FOD Justitie bezoldigde bedienaars van de eredienst in het Vlaams Gewest](#)